

להשהות עליה המין ותבשיל.⁽⁸⁾
 ג. בית שמאי אומרים, אף על פי שמותר להשהות מערב שבת חמין על כירה גרופה

וקטומה, הרי בשבת עצמה רק נוטלין את הקדירה מהאש, אבל לא מחזירין את הקדירה על האש.⁽⁹⁾ ובית הלל אומרים, אף

בגדר "מצטמק ורע לו" ולא נוח לו בבישולם, ותבשיל הוא "מצטמק ויפה לו", וקטימה מועילה רק לדבר שהוא מצטמק ורע לו, ולא לתבשיל שמצטמק ויפה לו. והטעם לזה ראה להלן. ולפי זה נמצא, שחמין אשר לא הוחמו כל צרכן אסורים בשהייה. ומאידך, תבשיל שהוא מצטמק ורע לו, מותר. וכן כתב הרשב"א בדעת רש"י.

ב. רק בתבשיל אסרו, שכן "נתקיימה מחשבתו, ומיחזי כמבשל", אבל חמין אין בהם "מיחזי כמבשל". ולכאורה, הביאור הוא כנ"ל, שדבר המצטמק ויפה לו הוא מיחזי כמבשל, ומצטמק ורע לו אינו מיחזי כמבשל. ולפי זה, חמין שלא הוחמו כל צרכן, יהא בהם חשש של מיחזי כמבשל. וכן לאידך גיסא, תבשיל המצטמק ורע לו אינו מיחזי כמבשל. וכתב החתם סופר, שהחשש ל"מיחזי כמבשל" בשהייה, הוא משום שבית שמאי לשיטתם, שיש איסור שבייתת כלים. אבל לבית הלל, הסוברים שאין דין שבייתת כלים, אין כל חשש בשהייה משום מיחזי כמבשל.

התוס' נחלקו על רש"י, ולשיטתם לדעת בית שמאי מותר להשהות גם חמין שלא הוחמו כל צרכן, כי הוא חושש לחתות שמא יתחמו כל צרכן, ויצמקו, וירע להם. ומדברי הרשב"א מבואר שרש"י חולק עליהם.

בביאור החשש לדעת בית שמאי, כתב הרע"ב שמא יבעיר את הניצוץ שנותר שם, והיינו לפי דעת הרמב"ם שאי אפשר שלא ישאר בכירה ניצוץ אחד. והר"ן כתב שבדבר הצריך בישול גזרו גרופה אטו שאינה גרופה, אבל בחמין לא גזרו כל כך. ובחי' הר"ן כתב שהחשש הוא שמא יחזיר את הגחלים לכירה לאחר שהוציאם.

8. התוס' נקטו שהמשנה מדברת בין במבושל כל צרכו ובין באינו מבושל אלא כמאכל בן דרוסאי. ומבואר מדבריהם, כי לבית שמאי אסור להניח על גבי כירה גרופה תבשיל אפילו אם הוא מבושל כל צרכו [ומצטמק ויפה לו], ולבית הלל מותר להניח על כירה גרופה אפילו דבר שאינו מבושל כל צרכו. ובביאור הלכה [שיח ד ד"ה אפילו] דייק מדבריהם, שאין בישול לאחר מאכל בן דרוסאי, כי אם היה בו בישול היה אסור להשהותו. וזו מחלוקת גדולה בראשונים [להלן לט א, מ ב]. וראה בהערות להקדמה.

9. א. רש"י פירש שבית שמאי החמירו לאסור אפילו החזרת חמין מפני שמיחזי כמבשל. ולפי זה, גם לשיטת בית הלל אם הכירה אינה גרופה אסור להחזיר מפני שמיחזי כמבשל.

וצריך ביאור מדוע לא הזכיר רש"י את החשש שמא יחתה, ואין לומר שבגרופה לא חששו לשמא יחתה שהרי בשהייה פירש דלביית שמאי אסור להשהות אפילו בגרופה שמא יחתה בגחלים.

ואפשר, שנקט רק חשש "מיחזי כמבשל" מפני שהאיסור של בית שמאי בחזרה מתייחס למים חמין בלבד, שכן תבשיל אסור בלאו הכי בשהייה, וכל שכן בחזרה, ובחמין שהוחמו כל צרכן אין חשש שמא יחתה דמצטמק ורע לו. ולכן לא נקט רש"י את הטעם של שמא יחתה. [האיסור בחמין הוא רק בהוחמו כל צרכן, דבלא הוחמו דעת רש"י שאסור אפילו בשהייה כמבואר בהערה הקודמת]. ולפי זה נמצא שלבית הלל באינה גרופה יש לחוש גם לשמא יחתה.

ובשער הצינון [רנג לז] ציין שלדעת רש"י החשש בחזרה הוא רק מיחזי כמבשל ולא שמא יחתה.